

HOTĂRÂREA CEDO PRONUNȚATĂ ÎN DATA DE 19.12.2024 ÎN CAUZA EPISCOPO ȘI BASSANI C. ITALIEI

(Im)Posibilitatea confiscării bunului considerat produs al infracțiunii în ipoteza încetării procesului penal ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale

Av. Răzvan-Gabriel Dalu

Abstract: *The European Court of Human Rights has analyzed the compatibility of ordering a confiscation solution, following the pronouncement of a definitive criminal judgment discontinuance the criminal process as a result of the intervention of the prescription of criminal liability, by referring to the observance of the presumption of innocence in its second aspect.*

Keywords: *European Court of Human Rights, confiscation measure ordered in the criminal process, prescription of criminal liability*

I. ASPECTE INTRODUCTIVE

Cauza se referă la confiscarea bunurilor reclamanților, care au fost considerate produs direct al infracțiunii, în temeiul art. 322 *ter* din Codul penal italian, în ipoteza încetării procesului penal cu privire la infracțiunile imputate acestora, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale.

În prezenta cauză, domnul Episcopo a fost „primul reclamant”, în timp ce domnul Bassani a fost „al doilea reclamant”.

1.1. Aspecte referitoare la cauza primului reclamant

În anul 2005, domnul Episcopo a fost acuzat de fraudă (în variantă agravantă) în obținerea de fonduri publice, în temeiul art. 640 *bis* din Codul penal italian și de alte infracțiuni conexe. Acesta a fost acuzat, printre altele, că a depus, în calitate sa de director al P. SRL, informații și documente false autorităților publice în vederea obținerii de fonduri publice.

În anul 2014, Curtea de Apel din Salerno a constatat că infracțiunile imputate primului reclamant s-au prescis, astfel că a încetat procesul penal.

Cu toate acestea, instanța de apel a verificat dacă reclamantul a prezentat suficiente argumente pentru a justifica pronunțarea unei hotărâri de achitare. Cu ocazia efectuării acestei examinări, curtea a constatat că argumentele și probele reclamantului nu justificau achitarea acestuia, ci, dimpotrivă, a concluzionat că *„probele prezentate nu pot decât să susțină constatarea răspunderii domnului Episcopo în ceea ce privește acuzațiile penale”*.

În final, instanța de apel a revocat confiscarea acțiunilor reclamantului la P. SRL și a dispus, în schimb, confiscarea imobilului hotelier până la valoarea de 844.120,95 euro. Astfel, a considerat că nu este necesar să se recurgă la confiscare prin mijloace echivalente, întrucât art. 322 *ter* din Codul penal italian prevedea că confiscarea directă ar trebui să prevaleze ori de câte ori este fezabil asupra confiscării valorice, iar în speță s-a putut confisca produsul direct al infracțiunii, care consta în imobilul care fusese ridicat cu fondurile obținute ilegal.

În acest sens, instanța de apel a apreciat că „stingerea” (*estinzione*) infracțiunii nu exclude impunerea unei măsuri de confiscare, întrucât răspunderea penală a reclamantului a fost stabilită.

Pentru a pronunța această din urmă soluție, curtea de apel a reținut, în esență, următoarele: *„Când, la fel ca în speță, există o constatare efectivă a răspunderii, atunci există posibilitatea de a dispune confiscarea – chiar și în legătură cu o infracțiune dispărută. În cauză, infracțiunea dispăruse după condamnarea în primă instanță, într-un context în care judecătorii au putut constata faptele referitoare la infracțiune și răspunderea inculpaților, precum și proveniența nelegală a banilor și a bunurilor supuse confiscării; rezultă că garanția unei constatări complete a răspunderii – care este asigurată de termenul «condamnare» la care se face referire la articolul 240 din Codul penal ca condiție necesară a privării de bunuri – trebuie considerată ca îndeplinită”*.

Ulterior, reclamantul a exercitat calea de atac a recursului la Curtea de Casație, care, printr-o hotărâre din 13 ianuarie 2016, a menținut hotărârea anterioară.

Curtea de Casație a făcut referire, în special, la o hotărâre a Plenului Curții de Casație (nr. 31617 din 21 iulie 2015, *Lucci*) care, soluționând o divergență anterioară de jurisprudență, a stabilit că confiscarea directă a bunurilor putea fi dispusă chiar dacă procedura în cauză ar fi fost întreruptă, cu condiția să fi fost constatată în primul rând condamnarea (într-un stadiu procesual anterior) și învinuirea în cauză.

1.2. Aspecte referitoare la cauza celui de-al doilea reclamant

Domnul Bassani a fost administrator și unic acționar al societății CT SRL, acesta fiind acuzat, împreună cu alte persoane, de participarea la o organizație criminală în temeiul art. 416 Cod penal italian și de eliberare de declarații fiscale false, respectiv facturi pentru operațiuni inexistente, în temeiul art. 2 din Decretul legislativ nr. 74/2000.

În anul 2004, judecătorul de cercetare preliminară a dispus sechestrul preliminar al banilor reclamantului care au fost depuși în două conturi bancare și investiți într-o poliță de asigurare de viață, în valoare totală de 32.409,99 EUR.

În anul 2008, Tribunalul Districtual Bassano del Grappa l-a condamnat pe reclamant la trei ani și patru luni de detenție pentru toate acuzațiile și a dispus confiscarea bunurilor sechestrate, în temeiul secțiunii 1 § 143 din Legea nr. 244/2007 și articolul 322 *ter* din Codul civil.

Ulterior, în anul 2016, Curtea de Apel de la Veneția l-a achitat pe reclamant pentru infracțiunea de participare la o asociație criminală, însă, în ceea ce privește acuzațiile de fals în declarații fiscale, instanța de apel a precizat că „*probele aduse demonstrează fără nicio îndoială [existența] unui acord între Bassani și S. de comitere a infracțiunilor*” și că „*răspunderea lui Bassani cu privire la acuzații trebuie confirmată*”, dar, cu toate acestea, pentru că infracțiunile au devenit prescrise, procedura a fost întreruptă.

În aceeași hotărâre, instanța de apel a mai apreciat că măsura de confiscare dispusă în cauză a constituit o formă de confiscare directă a produsului infracțiunii care, potrivit hotărârii Plenului Curții de Casație (nr. 31617 din 21 iulie 2015, *Lucci*), putea fi aplicată în pofida încetării procesului în cauză.

Ulterior, reclamantul a făcut recurs la Curtea de Casație, iar această instanță, printr-o hotărâre din anul 2017, a constatat că hotărârile anterioare „*explicaseră în mod adecvat de ce răspunderea reclamantului trebuia considerată ca fiind pe deplin constatată*” și a confirmat confiscarea.

1.3. Hotărârea „Lucci” nr. 31617 din 21 iulie 2015 a Plenului Curții de Casație

În esență, în hotărârea menționată, Plenul Curții de Casație a hotărât că se poate dispune confiscarea bunurilor în ipoteza în care se constată intervenirea prescripției răspunderii penale, însă în următoarele condiții:

- Respectivele bunuri să fi fost sechestrate în prealabil în cursul procesului penal;

- Să se fi dispus, anterior rămânerii definitive a hotărârii penale, deci într-un stadiu procesual anterior, condamnarea persoanei judecate pentru infracțiunea ce atrage confiscarea;

- Constatările pe fond ale instanței penale care au condus la pronunțarea soluției de condamnare să rămână neschimbate în căile de atac în care s-a constatat intervenirea prescripției răspunderii penale.

În ceea ce privește ultimele două condiții, Plenul Curții de Casație a precizat expres că o constatare incidentală a răspunderii este insuficientă, în sensul că trebuie să existe o condamnare la un nivel inferior, care a rămas nemodificată în fond prin hotărârile ulterioare prin care s-a constatat prescripția răspunderii penale.

II. ASPECTE REFERITOARE LA NATURA JURIDICĂ A CONFISCĂRII DIN DREPTUL ITALIAN - EVENTUALA ÎNCĂLCARE A ART. 7 § 1 din Convenție

2.1. Criteriile ce trebuie a fi avute în vedere cu ocazia analizării naturii juridice a confiscării

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că noțiunea de „pedeapsă”, astfel cum este prevăzută la art. 7 § 1 din Convenție are un domeniu de aplicare autonom.

Astfel, Curtea este liberă să depășească aparențele și să evalueze ea însăși dacă o anumită măsură echivalează în esență cu o „pedeapsă” în sensul art. 7 § 1 din Convenție¹.

Textul art. 7 § 1 a doua teză indică faptul că punctul de plecare în orice evaluare a existenței unei pedepse este dacă măsura în cauză este impusă în urma condamnării pentru o „infracțiune penală”.

Alți factori care pot fi luați în considerare sunt caracterizarea sa în conformitate cu legislația națională, natura și scopul măsurii în cauză, procedurile implicate în realizarea și implementarea măsurii și severitatea acesteia².

În final, Curtea a reținut că severitatea măsurii nu este însă decisivă în sine, deoarece multe măsuri non-penale de natură preventivă pot avea un impact substanțial asupra persoanei în cauză³.

2.2. Criteriul privind faptul dacă măsura confiscării a fost impusă în urma unei condamnări penale

În ceea ce privește primul criteriu, Curtea reține că reclamanții nu au fost în cele din urmă condamnați, întrucât infracțiunile au fost declarate prescrise. Cu toate acestea, măsura confiscării a fost impusă pe baza constatării că aceștia erau răspunzători la acuzațiile penale, care a fost cuprinsă în decizia primei instanțe și a fost menținută în mod substanțial de Curtea de Apel și Curtea de Casație.

În orice caz, Curtea reține că acest criteriu este doar unul dintre cele care trebuie luate în considerare, fără a fi considerat decisiv atunci când este vorba de stabilirea naturii măsurii⁴.

¹ A se vedea *Welch împotriva Regatului Unit* (9 februarie 1995, Seria A nr. 307-A), § 27; *Del Río Prada împotriva Spaniei* [GC], nr. 42750/09, § 81, CEDO 2013; *GIEM SRL și alții împotriva Italiei (merits)* [GC], nr. 1828/06 and 2 others, § 210, 28 June 2018.

² A se vedea *Welch*, citată mai sus, § 28; *Del Río Prada*, citată mai sus, § 82; și *GIEM SRL și alții*, citată mai sus, § 211.

³ A se vedea *Del Río Prada*, citată mai sus, § 82, și referințele din aceasta; A se vedea, de asemenea, *Rola împotriva Sloveniei*, nr. 12096/14 și 3935/160, 4 iunie.

⁴ A se vedea *GIEM SRL și alții*, citată mai sus, § 217; *Balsamo v. San Marino*, nr. 20319/17 și 21414/17, 8 octombrie și *Ulemek v. (dec.)*, nr. 41680/13, §§ 48 și 58, 2 februarie 2021.

2.3. Criteriul privind clasificarea măsurii confiscării în conformitate cu dreptul intern

În ceea ce privește clasificarea diferitelor forme de confiscare în dreptul intern, Curtea observă că măsura confiscării directe în temeiul dreptului italian este considerată în general mai degrabă o măsură de siguranță decât o sancțiune. Instanțele interne au mai afirmat că confiscarea directă nu are un scop punitiv, ci mai degrabă are ca scop restabilirea situației economice existente anterior și evitarea acumulării de bunuri de origine ilegală.

Pentru această etapă a analizei, va reține, aşadar, interpretarea subscrisă de instanțele interne în prezenta cauză și va aprecia că, potrivit dreptului intern, confiscarea dispusă împotriva celui de-al doilea reclamant nu a constituit o pedeapsă.

2.4. Criteriul privind natura și scopul confiscării

În ceea ce privește natura și scopul măsurii, Curtea reține că aceasta a vizat bunuri care au fost considerate ca provenind direct din săvârșirea de infracțiuni. Ca atare, scopul său principal pare să fi fost acela de a priva reclamanții de profiturile infracțiunilor lor.

În continuare, Curtea observă că măsura în cauză are anumite elemente care o fac mai comparabilă cu restituirea îmbogățirii nejustificate de drept civil decât cu o amendă de drept penal.

În primul rând, forma de confiscare aplicată reclamanților vizează bunurile care provin direct din săvârșirea unei infracțiuni și, prin urmare, nu pot depăși îmbogățirea efectivă a infractorului⁵.

În al doilea rând, gradul de vinovăție al infractorului este irelevant pentru fixarea sumei bunurilor care urmează a fi confiscate, spre deosebire de cazul amenzilor penale⁶.

În acest sens, Curtea arată că măsura confiscării se aplică pe lângă sancțiunile penale și nu este luată în considerare la stabilirea duratei sau cuantumului acestora.

În al treilea rând, fiind îndreptată în mod specific către profiturile infracțiunii, confiscarea nu poate fi niciodată convertită într-o măsură care implică o privată de libertate, care este o altă caracteristică importantă a amenzilor de drept penal⁷.

Astfel, Curtea observă că scopul principal al confiscării pare să fi fost de a priva persoanele în cauză de profituri ilegale, un scop care nu este de natură punitivă⁸.

⁵ A se vedea *Fundația Dassa și alții c. Liechtenstein* (dec.), nr. 696/05, 10 iulie 2007; *Welch*, citat mai sus, § 33.

⁶ A se vedea cauzele sus-menționate ale *Fundației Dassa și Ulemek*, § 53; și *Welch*, citată mai sus, § 33.

⁷ A se vedea, *mutatis mutandis*, cauzele sus-menționate ale *Fundației Dassa și Ulemek*, § 53.

⁸ A se vedea *Todorov și alții împotriva Bulgariei*, nr. 50705/11 și alții 6, § 304, 13 iulie 2021.

În final, Curtea observă că, potrivit jurisprudenței sale dominante⁹, măsurile care urmăreau același obiectiv au fost, în general, considerate ca având un scop mai degrabă **reparatoriu** decât punitiv, iar Curtea nu s-a îndepărtat de acest motiv în privința prezentei cauze.

2.5. Criteriul privind procedurile pentru adoptarea și executarea măsurilor de confiscare

În ceea ce privește procedurile de adoptare și executare a măsurilor de confiscare, Curtea observă că măsura este impusă de instanțele penale, însă acest fapt nu poate fi în sine determinant, întrucât este obișnuit ca instanțele penale să ia astfel de decizii cu caracter nepunitiv, cum ar fi, de exemplu, să dispună luarea unor măsuri civile de reparare față de victima unei fapte penale¹⁰.

2.6. Criteriul privind severitatea efectelor confiscării

În final, în ceea ce privește severitatea măsurii confiscării, Curtea a constatat că, deși confiscarea poate afecta bunuri de o valoare considerabilă, ea se aplică numai bunurilor care decurg dintr-o activitate infracțională.

2.7. Concluzii

Având în vedere analiza criteriilor menționate, Curtea a concluzionat că hotărârile de confiscare emise împotriva reclamantilor nu au constituit sancțiuni în sensul art. 7 din Convenție, motiv pentru care nu a constatat încălcarea acestuia.

III. ASPECTE REFERITOARE LA PREZUMȚIA DE NEVINOVĂȚIE – ÎNCĂLCAREA ART. 6 § 2 din Convenție

Primul reclamant s-a plâns că instanțele interne, prin aplicarea măsurii confiscării și prin încălcarea jurisprudenței CEDO¹¹, l-au găsit vinovat de infracțiunile de care fusese acuzat, în ciuda constatării că aceste infracțiuni s-au prescris, cu încălcarea art. 6 § 2 din Convenție, care prevede următoarele: „2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până când vinovăția se va dovedi conform legii”.

3.1. Principii generale referitoare la prezumția de nevinovăție

Art. 6 § 2 garantează dreptul de a fi „prezumat nevinovat până când vinovăția va fi dovedită conform legii”.

⁹ A se vedea cauzele sus-citate ale Fundației Dassa; Balsamo , § 62; Ulemek , §§ 50-54; Todorov, § 304.

¹⁰ A se vedea Balsamo , citată mai sus, § 63.

¹¹ GIEM SRL și alții, citată mai sus, §§ 314 - 18; Geerings împotriva Țărilor de Jos (nr. 30810/03, §§ 41-51, 1 martie 2007); Paraponiaris v. Greece (pct. 60213, c. §§ 30-33, 25 septembrie 2008).

Fiind privită ca o garanție procesuală în contextul unui proces penal, prezumția de nevinovăție impune cerințe în ceea ce privește, printre altele, sarcina probei, prezumțiile legale de fapt și de drept, privilegiul împotriva autoincriminării, publicitatea înainte de proces și expresiile premature, de către instanța de fond sau de către alți funcționari publici.

Astfel, atunci când își îndeplinesc atribuțiile, membrii unei instanțe nu trebuie să plece de la ideea preconcepută că acuzatul a săvârșit infracțiunea imputată și orice îndoială ar trebui să beneficieze acuzatului¹².

Totodată, în conformitate cu necesitatea de a se asigura că dreptul garantat de art. 6 § 2 este practic și efectiv, prezumția de nevinovăție are și un alt aspect.

Scopul său general, în acest al doilea aspect, este de a proteja persoanele care au fost achitate sau în privința cărora procedura penală a fost întreruptă, de a fi tratate de funcționarii și autoritățile publice ca și cum ar fi vinovați de infracțiunea reținută.

Or, fără o protecție care să asigure respectarea achitării sau a deciziei de încetare a procedurii, garanțiile unui proces echitabil din art. 6 § 2 ar putea risca să devină teoretice și iluzorii¹³.

Deși aceste principii au fost enunțate în ceea ce privește declarațiile făcute în contextul procedurilor ulterioare, ele au fost aplicate și declarațiilor incluse în aceeași hotărâre de pronunțare a achitării sau a încetării procedurii¹⁴.

Într-o cauză recentă¹⁵, Curtea a precizat că, indiferent dacă procedura penală în cauză s-a încheiat cu o achitare sau cu încetarea procedurii respective, deciziile (și motivarea acestora) pronunțate de instanțele naționale sau de alte autorități în cadrul procedurilor ulterioare (luate în ansamblu și luate în contextul exercițiului pe care dreptul intern le impune să îl întreprindă) ar încălca cel de-al doilea aspect al Convenției în cazul în care ar aduce atingere art. 6 § 2, dacă au reținut imputarea răspunderii penale reclamantului.

În plus, Curtea a clarificat că protecția oferită de art. 6 § 2 în al doilea aspect nu trebuie interpretată în așa fel încât să împiedice instanțele naționale în procedurile ulterioare – în care acestea ar exercita o funcție diferită de cea a judecătorului penal – să se angajeze în aceleași fapte ca cele hotărâte în procesul penal anterior, cu condiția ca, prin aceasta, să nu se impute răspunderea penală persoanei în cauză.

În acest context, Curtea a reamintit că o decizie judecătorească poate reflecta opinia conform căreia reclamantul este vinovat chiar și în absența unei constatări

¹² A se vedea *Barberà, Messegue și Jabardo împotriva Spaniei*, 6 decembrie 1988, § 77, Seria A nr. 146.

¹³ A se vedea *Allen v. the United Kingdom* [GC], no. 25424/09, § 93, ECHR 2013.

¹⁴ A se vedea *Pasquini c. San Marino* (nr. 2), nr. 23349/17, § 42 § 450-4, § 2 § 450 și octombrie 450; *GIEM Srl și alții*, citată mai sus, §§ 314 și 317 și *Cleve împotriva Germaniei*, nr. 48144/09, §§ 53 și 56, 15 ianuarie 2015.

¹⁵ *Nealon și Hallam împotriva Regatului Unit* ([GC], nr. 32483/19 și 35049/19, §§ 168-169, 11 iunie 2024.

oficiale a vinovăției, fiind suficient să existe un raționament care sugerează că instanța îl consideră vinovat¹⁶.

Astfel, limbajul folosit va avea o importanță deosebită în aprecierea compatibilității deciziei și a raționamentului acesteia cu art. 6 § 2. În această privință, trebuie să se țină seama de natura și contextul procedurii particulare în care au fost făcute declarațiile respective.

În acest context, Curtea trebuie să stabilească adevăratul sens al declarațiilor respective, având în vedere circumstanțele particulare în care au fost făcute, astfel că, în funcție de circumstanțe, chiar și utilizarea unui limbaj nefericit poate fi considerată că nu încalcă art. 6 § 2.

Astfel, reiese că, în examinarea conformității unei declarații sau a unei decizii cu art. 6 § 2, este decisiv să se țină seama de natura și contextul procedurii în care a fost făcută declarația sau a fost adoptată decizia¹⁷.

3.2. Aplicarea principiilor menționate la prezenta cauză

Curtea reține că primul reclamant nu s-a plâns de niciun limbaj specific folosit în hotărârile instanțelor interne, ci el a susținut că ordinul de confiscare, care s-a bazat pe o constatare a răspunderii penale în fond, a implicat în mod necesar constatarea vinovăției acestuia, în ciuda încetării procedurii în calea de atac, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

Astfel, instanțele interne au dispus confiscarea bunurilor reclamantului în ciuda încetării procedurii și, prin urmare, în lipsa unei condamnări oficiale.

În acest sens, Curtea precizează că protecția acordată de art. 6 § 2 în al doilea aspect nu trebuie interpretată în așa fel încât să împiedice instanțele naționale să analizeze aceleași fapte ca cele hotărâte în procesul penal în scopul de a dispune o formă de confiscare neîntemeiată pe o soluție de condamnare, cu condiția ca, în acest sens, să nu impută răspunderea penală persoanei vizate.

Prin urmare, Curtea va examina dacă, în speță, hotărârile instanțelor interne au implicat o imputare a răspunderii penale în privința reclamantului. În acest sens, se va ține cont atât de limbajul și raționamentul deciziilor interne, cât și de contextul înconjurător.

Curtea notează că este o cerință formală a confiscării în dreptul italian ca să existe o „condamnare”, deoarece potrivit interpretării urmate de instanțele naționale în speță, această cerință va fi îndeplinită chiar și în cazul în care infracțiunea în cauză a dispărut, cu condiția ca reclamantul să fi fost găsit răspunzător în primă instanță și ca hotărârea respectivă să fi fost ulterior lăsată nemodificată pe fond.

¹⁶ A se vedea *Böhlmer împotriva Germaniei* nr. 37568/97, § 54, 3 octombrie 2002; *Baars împotriva Țărilor de Jos*, nr. 44320/98, § 26, 28 octombrie 2003.

¹⁷ A se vedea *Bikas împotriva Germaniei*, nr. 76607/13, § 47, 25 ianuarie 2018.

În consecință, în ceea ce privește prezenta cauză, Curtea de Apel din Salerno a reținut că reclamantul a fost condamnat în primă instanță și că, în apel, această constatare a răspunderii a fost lăsată în mod substanțial nemodificată. Prin urmare, a constatat că cerința unei „condamnări” a fost îndeplinită și a dispus confiscarea bunurilor primului reclamant.

În acest context, Curtea consideră că cerința unei „condamnări” penale ca condiție necesară confiscării – însoțită de constatarea că o condamnare în primă instanță a fost lăsată nemodificată pe fond – constituie indicii clare că măsura confiscării a fost dispusă deoarece reclamantul a fost considerat răspunzător penal.

În acest caz, instanțele naționale nu s-au limitat la evaluarea originii ilicite a bunurilor confiscate, ci, dimpotrivă, s-a afirmat în mod explicit că primul reclamant este răspunzător penal.

Prin urmare, Curtea constată că, în speță, constatările instanțelor naționale reflectau opinia acestora că reclamantul s-a făcut vinovat de infracțiunea în cauză și că, dacă nu ar fi fost întreruperea procedurii, acesta ar fi fost condamnat.

Astfel, Curtea constată că, pentru a dispune confiscarea bunurilor sale, instanțele interne au imputat răspunderea penală primului reclamant.

În ceea ce privește primul argument al Guvernului, care se bazează pe faptul că reclamantul a fost găsit vinovat în primă instanță, Curtea a clarificat că nu trebuie făcută distincție între cazurile în care acuzațiile sunt încetate (deoarece devin prescrise) înainte de a se pronunța orice hotărâre penală sau cele care sunt încetate după pronunțarea unei hotărâri inițiale de condamnare.

În lumina considerentelor menționate mai sus, Curtea a constatat, cu majoritate de 5 la 2, că imputarea răspunderii penale primului reclamant, în ciuda încetării procedurii, a încălcat dreptul acestuia de a fi prezumat nevinovat.

IV. CONCLUZII

Din cele prezentate rezultă modalitatea de interpretare de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a noțiunii de „pedeapsă” în sensul Convenției, precum și a „declarațiilor” existente în hotărârile pronunțate de instanțele interne prin raportare la respectarea prezumției de nevinovăție, în ipoteza în care procesul penal încetat ca urmare a constatării intervenirii prescripției răspunderii penale.

Totodată, Curtea a confirmat și dezvoltat jurisprudența acumulată pe parcursul anilor cu privire la aplicarea criteriilor avute în vedere cu ocazia analizării măsurilor de confiscare dispuse în procesul penal, prin raportare la noțiunea autonomă de „pedeapsă”, iar unde s-a impus, a adus noi clarificări.

De asemenea, Curtea a analizat compatibilitatea dispunerii unei soluții de confiscare, ulterior pronunțării unei hotărâri penale definitive de încetare a proce-

sului penal ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale, prin raportare la respectarea prezumției de nevinovăție în cel de-al doilea aspect al său.

Având în vedere aspectele prezentate, considerăm salutară hotărârea instanței europene, aceasta aducând claritate, previzibilitate și predictibilitate în interpretarea și aplicarea Convenției, urmând a fi aplicată și în dreptul național român, atât în ipoteza prevăzută de Curte, cât și în ipoteza în care se dispune de către procuror o soluție de clasare, urmată de parcurgerea procedurii speciale prevăzută de art. 549¹ din Codul de procedură penală al României.